

INTERHELPOVCI VE SVOBODOVĚ ARMÁDĚ

INTERHELPO MEMBERS IN SVOBODA'S ARMY

INFO / RUS

Po napadení Sovětského svazu nacistickým Německem umožnily sovětské úřady formování československé vojenské jednotky v SSSR. Tzv. skupina velitelských kádru přijela do Buzuluku 5. února 1942. Počátkem roku 1942 přijížděli také volyňští Češi, českoslovenští vězni amnestovaní z gulagů, civilisté z internačních táborů, Čechoslováci sloužící v Dělnicko-rolnické Rudé armádě a Češi a Slováci, kteří přišli do SSSR za prací, například muži a ženy z komuny Interhelpo.

After the invasion of the Soviet Union by Nazi Germany, the Soviet authorities allowed the formation of a Czechoslovak military unit in the USSR. The so-called command cadre group arrived in Buzuluk on 5 February 1942. At the beginning of 1942, Volhynian Czechs, Czechoslovak prisoners amnestied from gulags, civilians from internment camps, Czechoslovaks serving in the Workers' and Peasants' Red Army, and Czechs and Slovaks who had come to the USSR for work also began to arrive. For example, men and women from the Interhelpo commune.

Interhelpovec František Bedřich (vpravo s kořistním samopalem) s příslušníky jeho minometné roty ve Veseloje, jaro 1943.
Interhelpo member František Bedřich (right, with a captured submachine gun) with members of his mortar company in Veseloje, spring 1943.

Formování jednotek

Ačkoliv sovětské úřady vyzvaly v roce 1938 členy Interhelpa k přijetí sovětského státního občanství (v opačném případě museli opustit zemi), a část se přihlásila po vypuknutí války do jednotek Dělnicko-rolnické Rudé armády, vyzval je počátkem roku 1942 vojenský komisariát Kyrgyzské SSR k rukování do československé vojenské jednotky v SSSR. Za vstup do československé jednotky ve Frunze agitoval také předválečný čs. poslanec za KSČ Josef Krosnář. Prvních 23 Čechů a Slováků z komuny Interhelpo rukovalo v Buzuluku v únoru a březnu 1942. Podle vzpomínek minimálně někteří z nich prodělali před přijetím do jednotky osobní pohovor s velitelem Ludvíkem Svobodou. Následoval takřka roční výcvik v Buzuluku a okolí.

Formation of Units

Although the Soviet authorities in 1938 called on members of Interhelpo to accept Soviet citizenship (otherwise they had to leave the country), and some enlisted after the outbreak of the war in units of the Workers' and Peasants' Red Army, at the beginning of 1942 the military commissariat of the Kyrgyz SSR called them up for service in the Czechoslovak military unit in the USSR. The pre-war Czechoslovak

Member of Parliament for the Communist Party of Czechoslovakia, Josef Krosnář, also agitated for joining the Czechoslovak unit in Frunze. The first 23 Czechs and Slovaks from the Interhelpo commune enlisted in Buzuluk in February and March 1942. According to recollections, at least some of them underwent a personal interview with commander Ludvík Svoboda before being accepted into the unit. This was followed by nearly a year of training in Buzuluk and its surroundings.

Na Ukrajinské frontě

Již jako příslušníci 1. československého samostatného polního praporu vyrazili 30. ledna 1943 vlakem do Valujky, odkud pochodovali pěšky do Charkova a následně 3. března do obranných pozic na řece Mži. Dne 8. března 1943 svedli bitvu o Sokolovo. Během průzkumů před bojem a v boji samotném se vyznamenala průzkumná četa vedená ředitelem kožedělného závodu Interhelpo Antonínem Korimou (v jeho jednotce byli další interhelpovci, Marcel Habaj a Anton Goljan). Čechoslováci úspěšně udrželi německé jednotky za řekou. Mezi 80 padlými a zavražděnými se nacházel také voják Anton Goljan, zámečník z družstva Interhelpo. O den později se při protiútku vyznamenal spolu s dalšími vojín Antonín Kovačík, zámečník v Interhelpu. O vývoji fronty se ale rozhodlo západněji, fronta se zhroutila a 1. čs. samostatný prapor se musel od 13. března 1943 pěším pochodem probíjet zpátky na východ do Zacharovky nedaleko stanice Valujky a následně do Veseloje, kam dorazil 31. března 1943. Od 9. května 1943 byla z polního praporu a záložního pluku budována v Novochoopersku 1. čs. samostatná brigáda. V listopadu 1943 se stala jednou z klíčových jednotek při osvobození Kyjeva. V následných bojích u Čerňachova padl 9. listopadu 1943 Josef Nezval, stolař v družstvu Interhelpo. V prosinci a lednu následovaly ofenzivní boje u Rudy a Bílé Cerekve, kde se vyznamenala písařka textilní továrny Interhelpa Květa Ondráčková. V březnu 1944 byla brigáda přesunuta do Rovna a došlo k doplnění sil, především z místních volyňských Čechů a 5. května tak oficiálně vznikl 1. čs. armádní sbor v SSSR. V květnu až červenci se v Kamenci-Podolském přihlásila další vlna Čechů a Slováků z Interhelpa. Do stavu například z RKKA přichází Rudolf Mareček, syn zakladatele komuny Interhelpo.

On the Ukrainian Front

Already as members of the 1st Czechoslovak Independent Field Battalion, they departed by train on 30 January 1943 for Valuyki, from where they marched on foot to Kharkiv and subsequently, on 3 March, to defensive positions on the Mzhe River. On 8 March 1943, they fought the Battle of Sokolovo. During reconnaissance before the battle and in the fighting itself, the reconnaissance platoon led by Antonín Korima, director of the Interhelpo leather factory, distinguished itself (his unit also included other Interhelpo members, Marcel Habaj and Anton Goljan). The Czechoslovaks successfully held German units behind the river. Among the 80 fallen and murdered was also Private Anton Goljan, a locksmith from the Interhelpo cooperative. A day later, during a counterattack, Private Antonín Kovačík, a locksmith in Interhelpo, also distinguished himself along with others. However, the course of the front was decided further west, the front collapsed, and from 13 March 1943, the 1st Czechoslovak Independent Battalion had to fight its way back east on foot to Zakharovka near Valuyki station and subsequently to Veseloje, where it arrived on 31 March 1943. From 9 May 1943, the 1st Czechoslovak Independent Brigade was formed in Novokhopersk from the field battalion and the reserve regiment. In November 1943, it became one of the key units in the liberation of Kyiv. In the subsequent fighting near Chernyakhov on 9 November 1943, Josef Nezval, a carpenter in the Interhelpo cooperative, was killed. In December and January, offensive fighting followed near Ruda and Bila Tserkva, where Květa Ondráčková, a clerk at the Interhelpo textile factory, distinguished herself. In March 1944, the brigade was transferred to Rivne and its ranks were replenished, primarily by local Volhynian Czechs, and on 5 May the 1st Czechoslovak Army Corps in the USSR was officially formed. From May to July, in Kamianets-Podilskyi, another wave of Czechs and Slovaks from Interhelpo enlisted. For example, Rudolf Mareček, son of the founder of the Interhelpo commune, joined from the Red Army ranks.

Ministerstvo obrany
České Republiky

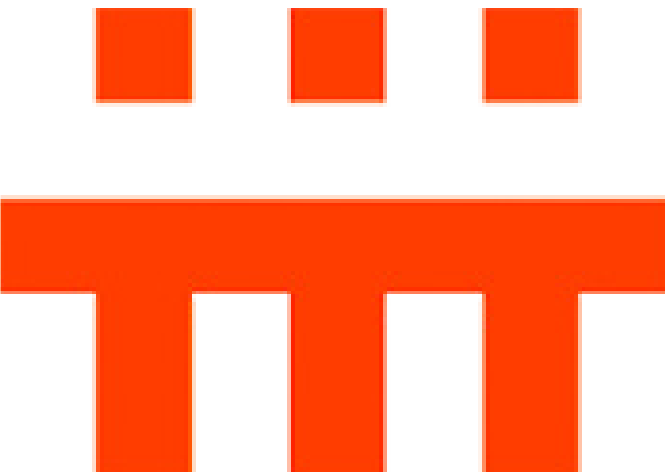

Společnost přátel
Podkarpatské Rusi

MASARYK
INTERNATIONAL
CULTURAL AND
EDUCATIONAL
CENTRE

GULAG-CZ

NADACE ČEZ

INTERHELPOVCI VE SVOBODOVĚ ARMÁDĚ

INTERHELPO MEMBERS IN SVOBODA’S ARMY

Od Dukly do Prahy

Do podzimu roku 1944 se řady interhelpovců v československé armádě rozšiřují na pětáctýřicet mužů a žen. V září 1944 prodělají krvavé boje na Dukle, při kterých umírá 19. září Karel Huňa, obuvník z Interhelpa. Dne 6. října proniknou na území Československa. V lednu 1945 se Karel Šulc, zámečnick a tajemník představenstva družstva Interhelpo a také pracovník městského výboru VKSB (Všesvazová komunistická strana bolševiků), a Julius Miartuš účastnili v 5. dělostřeleckém pluku jaselské operace v Polsku. Od února 1945 bojují Čechoslováci o slovenský Liptovský Mikuláš. Během jednoho z četných německých protiútoků umírá u svého protitankového děla rotmistr Josef Spáčil, strojní zámečnick z Interhelpa. Liptovský Mikuláš Čechoslováci osvobodili 4. dubna 1945. Od 10. března 1945 útočí tankisté v ostravsko-opavské operaci, 17. dubna uhořel ve svém tanku interhelpovec Vladislav Palenkář. Operace vrcholí 30. dubna 1945 osvobozením Ostravy. Dne 4. května osvobozují Čechoslováci Vsetín. Poslední úder pražské operace přerušuje 8. května 1945 vyhlášení kapitulace nacistického Německa. Československý armádní sbor se zastavil v prostoru Prostějova. O dva dny později dorazí první jednotky do Prahy. Muži a ženy 1. čs. armádního sboru v SSSR oslavují 17. května 1945 přehlídkou v ulicích československé metropole. V průběhu války se do čs. vojenské jednotky v SSSR přihlásilo na pět desítek aktivních či bývalých členů družstva Interhelpo, 11 z nich v bojích padlo.

From Dukla to Prague

By the autumn of 1944, the ranks of Interhelpo members in the Czechoslovak army had expanded to forty-five men and women. In September 1944, they underwent bloody fighting at the Dukla pass, during which Karel Huňa, a shoemaker from Interhelpo, died on 19 September. On 6 October, they crossed into the territory of Czechoslovakia. In January 1945, Karel Šulc, a locksmith and secretary of the board of the Interhelpo cooperative and also an employee of the city committee of the VKSB (All-Union Communist Party of Bolsheviks), and Julius Miartuš took part in the Jaslo operation in Poland with the 5th Artillery Regiment. From February 1945, the Czechoslovaks fought for the Slovak town of Liptovský Mikuláš. During one of the numerous German counterattacks, Staff Sergeant Josef Spáčil, a mechanical locksmith from Interhelpo, was killed at his anti-tank gun. Liptovský Mikuláš was liberated by the Czechoslovaks on 4 April 1945. On 10 March 1945, tank units attacked in the Ostrava–Opava operation; on 17 April, Interhelpo member Vladislav Palenkář burned to death in his tank. The operation culminated on 30 April 1945 with the liberation of Ostrava. On 4 May, the Czechoslovaks liberated Vsetín. The final offensive of the Prague operation was interrupted on 8 May 1945 by the declaration of Nazi Germany’s capitulation. The Czechoslovak Army Corps halted in the area of Prostějov. Two days later, the first units arrived in Prague. The men and women of the 1st Czechoslovak Army Corps in the USSR celebrated on 17 May 1945 with a parade through the streets of the Czechoslovak capital. During the war, about fifty active or former members of the Interhelpo cooperative enlisted in the Czechoslovak military unit in the USSR; eleven of them were killed in combat.

Plukovník Ludvík Svoboda předčítá nastoupenému 1. čs. samostatnému praporu rozkaz o vyznamenáních udělených za boje u Sokolova. Veseloye, 23. dubna 1943.

Colonel Ludvík Svoboda reads out to the assembled 1st Czechoslovak Independent Battalion the order announcing decorations awarded for the battle of Sokolovo. Veseloye, 23 April 1943.

Příslušníci 1. čs. armádního sboru na přehlídce v osvobozené Praze 17. května 1945. Members of the 1st Czechoslovak Army Corps at a parade in liberated Prague, 17 May 1945.

Známi příslušníci z družstva Interhelpo ve Svobodově armádě (včetně pracovních pozic v družstvu)

Known members of the Interhelpo cooperative in Svoboda’s army (including their positions in the cooperative)

1. František Bedřich (technický ředitel / technical director), 2. Bedřich Benedikt (mistr v textilní továrně / foreman in a textile factory), 3. Josef Bolard (strojní modelář / mechanical modeller), 4. Bohumil Cejpek (strojní zámečnick / mechanical locksmith), 5. Josef Cejpek (účetní / accountant), 6. Julius Chovan (stolař / carpenter), 7. Magda Chovancová, 8. Marie Chovancová, 9. Olga Chovancová, 10. Jan Chovanec, 11. Jiří Dory, 12. Jozef Golian, 13. Anton Goljan (zámečnick / locksmith), 14. Antonín Gott, 15. Marcel Habaj (zámečnick / locksmith), 16. Jiří Horvát (kinomechanik / projectionist), 17. Karel Huňa (obuvník / shoemaker), 18. Karel Kaucký (poštovní zřízenec / postal clerk), 19. Pavol Klobučník (dělník v nábytkářské továrně / worker in a furniture factory), 20. Rudolf Kohn (vedoucí masokombinátu / head of a meat-processing plant), 21. Antonín Korima (ředitel kožedělného závodu / director of a leather factory), 22. Anton Kovačik (zámečnick / locksmith). 23. Alexander Königsberg (textilní dělník / textile worker), 24. Bořivoj Mareček (syn zakladatele Interhelpo / son of the founder of Interhelpo), 25. Julius Miartuš (stavební inženýr / civil engineer), 26. Josef Nezval (stolař / carpenter), 27. Jan Novák (vrchní dílovedoucí / senior workshop supervisor), 28. Josef Novák, 29. Josef Ondráček (zámečnick / locksmith), 30. Květoslava Ondráčková (písařka / typist), 31. Vladislav Palenkář, 32. Jan Pávlík, 33. Václav Spejchal (koželuh / tanner), 34. Josef Spáčil (strojní zámečnick / mechanical locksmith), 35. Vincenc Tišliar (stavební inženýr / civil engineer), 36. Jaroslav Tomšík, 37. Stanislav Červinka (obuvník / shoemaker), 38. Horymír Šebel (hudebník / musician), 39. Karel Šulc

Text: Vlastimil Kříšťan
Foto: (VUA–VHA)

Ministerstvo obrany
České Republiky

Společnost přátel
Podkarpatské Rusi

MASARYK
INTERNATIONAL
CULTURAL AND
EDUCATIONAL
CENTRE

GULAG-CZ

NADACE ČEZ